

РАЗГОВОР: РОБЕРТ ЈАНКУЛОСКИ, ФОТОГРАФ И ОСНОВАЧ НА МАКЕДОНСКИОТ ЦЕНТАР ЗА ФОТОГРАФИЈА

МАЛ СЕГМЕНТ ОД ИСТОРИЈАТА НА ЕДЕН НАРОД

Македонскиот центар за фотографија, кој почна да работи минатата година, како и неговаата Фотофакт-галерија, имаат за цел истражување и презентирање на старата македонска фотографија, но и презентација на современи проекти.

- Повод за нашиот разговор е најновата изложба на фотографии на браќата Манаки во Фотофакт-галеријата. За каков вид изложба станува збор?

Изложбата насловена "МАНАКИ / ФОТОГРАФИ - Close up" премиерно беше поставена во Битола за време на филмскиот фестивал

"Браќа Манаки" по покана од дирекцијата на фестивалот, а во соработка со Државниот архив на Македонија - подрачно одделение Битола. Презентирани се 34 фотографии снимени во период од четириесетина години (од 1899 до пред 1940). Фотографското наследство кое се чува во Архивот на Битола има над 17 000 негативски единици, од кои повеќе од 7 000 се снимени на стакло (стаклени плочи). За оваа изложба ги истражуваме само стаклените негативи од кои ги издвоивме овие фотографии. При изборот тргнавме од фактот дека секоја фотографија е подеднакво важна без оглед на тоа што е снимено на неа. Темите се различни, што не значи дека изложбата претставува пресек на фотографското творештво на браќата Манаки. Сакавме да го покажеме нивниот интерес кон повеќето фотографски области. Од изложените фотографии може да се види дека уште во тоа време се

направени зачетоците на медицинската, судската и рекламната фотографија во Македонија.

- Со оглед на фактот дека се работи за фотографии на браќата Манаки од крајот на 19-от и почетокот на 20-от век, дали и во колкава мера е интервенирано врз самите фотографии, поточно која е постапката што се применува за да се доведат тие на "изложбено" ниво?

Презентираните фотографии претставуваат контактни копии изработени од оригиналните негативи. Тоа значи дека димензиите на изложените фотографии се исти со димензиите на снимениот негатив. Оваа постапка ни овозможува со правилна обработка на негативот да ја постигнеме целата скала тонски вредности, а и остријата на фотографијата е максимална. Сите негативи се чуваат во депото на Архивот во Битола во релативно добри услови и се наоѓаат во добра состојба. Од наша страна направени се минимални интервенции (чистење) на негативите, со цел да ги доведеме во фаза на копирање, а да го постигнеме максималниот квалитет што го нуди самиот негатив. Работевме со мошне квалитетни материјали и нема компјутерски интервенции врз негативите.

- Како основач на Македонскиот центар за фотографија, дали можете да ни кажете накус за неговото формирање?

Македонскиот центар за фотографија е културна установа формирана минатата година со финансиска поддршка од швајцарската културна фондација Прохелветиа. Главната активност на центарот е фокусирана кон истражувањето, заштитата

и презентацијата на старата македонска фотографија.

- Кои се пошироко активностите на Македонскиот центар за фотографија?

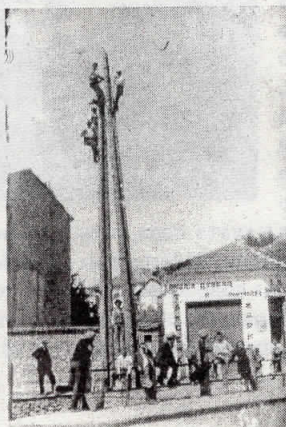
Поголем дел од од активностите се насочени кон реализирање на основната цел на центарот, а тоа е заштита и презентација на старата македонска фотографија. За таа цел, покрај истражувањето, работиме на чистење и заштита на материјалите, нивно архивирање, како и на изработка на компјутерска датотека што ќе овозможи побрзо и побезбедно користење на прибранитот материјал. Во моментот паралелно работиме на подготовка на неколку изложби, а пак во соработка со Архивот на Македонија и Архивот на Битола, во фаза сме на изготвување проект за реновирање на спомен-собата на браќата Манаки, која се наоѓа во просториите на Битолскиот архив. По тој повод идната година ќе биде издадена фотомонографија посветена на фотографското творештво на Јанаки и Милтон Манаки.

- Реконструирајте дека работите на архивирањето и документирањето на овие стари фотографии што оди во прилог на зачувувањето на минатото на фотографијата во Македонија.

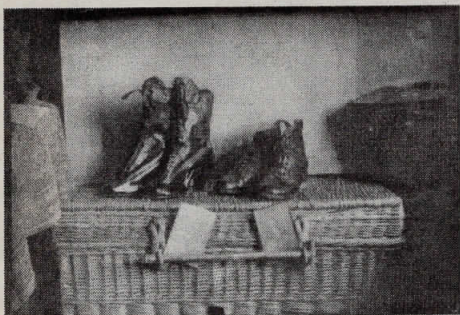
Секоја фотографија во основа е документ и сведок на некој настан или личност. До колку фотографијата ги задоволува и ликовно-естетските критериуми, тогаш таа претставува мал сегмент од историјата на еден народ.

- Дали Вашите истражувања се насочени само кон старата македонска фотографија или се движат и во насока на претставување на современата македонска фотографија?

Покрај истражувањето од областа на старата

фотографија и нејзиното презентирање, во активностите на центарот значително место зазема и современата македонска фотографија. Во јули оваа година во Попрад (Словачка) во рамките на летната фотошкола, покрај презентирањето на дел од колекцијата стари фотографии, Моника Мотеска имаше предавање на кое зборуваше за присуството на фотографијата во современата македонска уметност. Исто така во нашата галерија современата фотографија има

рамноправен третман со старата фотографија.

- Фотофакт-галеријата е составен дел на МЦФ. Што сè ќе биде претставено во неа?

Моментално е актуелна изложбата на фотографии од браќата Манаки што е дел од истражувачкиот проект “Стара македонска фотографија“. До крајот на годината планирани се следните изложби: Фотографии на дипломирани студенти на Катедрата по фотографија на Академијата за филм во Софија, стари фотографии од Јонче Поп Стефанија и изложба на Цветан Гавровски, кој ќе изложува дигитални фотографии. Галеријата е отворена за сите што имаат проекти во кои на некој начин е застапен фотографскиот медиум.

- Според Вашето досегашно искуство како професионален фотограф, кое е Вашето мислење за состојбата на фотографијата во Македонија денес?

Последниве неколку години фотографијата како медиум е сè поприсутна во делата на македонските ликовни уметници, а исто така се повеќе се развива новинската, како и рекламната фотографија. Радува и фактот што се зголемува свеста за зачувување на старите фотографии и за нивното користење во најразлични проекти.

Маја ЧАНКУЛОВСКА